

Onhoudbaar Onderbanken...

Afgelopen week was een programma op Canvas (Belgische TV rubriek, zeer aan te bevelen) over de stormachtige landbouwontwikkelingen in Roemenië. Naar het schijnt heeft de jarenlange armoede in dat land geleid tot de aanwezigheid van de meest vruchtbare grond in Europa. Dat komt onder meer omdat in het verleden, door het ontbreken van geld, deze agrarische gronden niet overdadig met (kunst)mest en chemische bestrijdingsmiddelen "verziekt" werden. Momenteel zijn de grote wereldconcerns op jacht naar goedkope en vooral humusrijke Roemeense landbouwgronden. Zij slagen daarin voortreffelijk omdat het land de buitenlandse investeerders geen strobreed in de weg legt, die daardoor productiegronden verwerven van wel 30.000 ha één een stuk! Zo'n 17 à 18 kilometer in het vierkant!!!! Hoe lang deze maagdelijke gronden nog ongeschonden blijven is slechts een kwestie van tijd.

Hier, in Nederland, deden wij er amper 60 jaar over onze dierbare gronden structureel te vernietigen. Slechts met toevoeging van de meest selecte meststoffen en "gewasbeschermingsmiddelen" (de naam "pesticiden" geeft een negatief imago) kan de landbouw zich staande houden tegen de aanstormende superboeren (lees multinationals) in Oost-Europa.

Zelfs oud-Rabo-topman Wijffels, voor vele agrariërs een onverwoestbaar boegbeeld, zegt dat hij `gaandeweg tot de conclusie is gekomen dat beginselen waarop de industriële maatschappij is gebaseerd, niet geschikt zijn voor het vervolg van de 21e eeuw' Dus dat de huidige toestand onhoudbaar is!!!

Over de agrariërs zegt hij, dat ze vast zitten in de oude orde en dat ze best wel anders willen, maar dat ze uitgewrongen worden door de markt. Als ontsnapping aan dit systeem wil hij dat de verhouding tussen stad en platteland fundamenteel anders wordt. 'Waarbij de landbouw duurzaam is, en er meer ruimte komt voor andere activiteiten'

Wat zegt dat voor Onderbanken? Dat de agrarische sector totaal anders moet worden ingericht. Niet meer het krampachtig vasthouden aan monoculturen, niet meer nog steeds meer gronden verwerven en nog grotere percelen bewerken met nog grotere machines. Maar kwantiteit inleveren voor kwaliteit, grootschaligheid verwisselen voor diversiteit en het product "landschap" meenemen in de promotie van zich onderscheidende agrarische activiteiten. Dat begint bij het sparen van de nu nog sporadisch aanwezige landschapselementen, met het ontzien van bomen graften en bermen, met een beetje liefde en respect voor de prachtige omgeving die Onderbanken nu nog heeft.

Het oude gezegde; "Wie zijn grond verwoest, verwoest zijn toekomst" is nu meer aan de orde dan ooit en zeker van toepassing op de (on)houdbaarheid van Onderbanken.

Pierre Lindner